

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

Teachers' Openions towards Ethical Behavior of School Administrators in Sahawitayakhetbangmoonnak Group
under Secondary Educational Area Office 41

ชุตินันท์ คงรัตนไพศาล^{*1} และ สุชาดา นันทะไชย^{**2}

¹โรงเรียนพิบูลธรรมเวทวิทยา ต.บางคลาน อ.โพทะเล จ.พิจิตร 66130

²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

E-mail: cutenice792@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิสูงสุดทางการศึกษา วิทยฐานะ และประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครู กลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 จำนวน 167 คน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie And Morgan ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัย พบว่า 1. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก ภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ ด้านยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ ด้านมุ่งสัมฤทธิ์ของงาน ด้านซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่ ด้านปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ ด้านคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ และด้านกล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม 2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนากภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิสูงสุดทางการศึกษา วิทยฐานะ และประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ความคิดเห็น โรงเรียน

Abstract

The objectives of this study were to 1) Study teachers' openions towards ethical behavior of school administrators in sahawitayakhetbangmoonnak group under secondary education area office 41. 2) Compare the views of teachers on the occupying of school administrators in sahawitayakhetbangmoonnak group under secondary education area office 41 classified by gender, age, highest educational, position and background work experience. A total of 167 respondents teachers selected by means of the table of Krejcie and Morgan were employed as the sample group of the study. A 5-point rating scale survey questionnaire yielding the reliability of .95 was used in data collection. Percentage, mean, standard deviation were used in data analysis.

The research findings were as follows:

1. The teachers' opinion towards ethical behavior of school administrators in Sahawitayakhetbangmoonak group under secondary education area office 41 was found to be at a high degree.
2. Classified by gender, age, highest educational, position and background work experience. Overall, it was found that there was no statistically significant difference at the level of .05.

Keywords: Ethical behavior of school administrators, Opinion, School

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) มุ่งเน้นการพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพสูง โดยพัฒนาให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ มีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม เป็นคนดี มีสุขภาวะที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2562) รัฐบาลจึงได้ตระหนักเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของข้าราชการจึงกำหนดพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ.2562 ตาม มาตรา 76 วรรค 3 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานเดียวกัน (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2562)

การบริหารสถานศึกษานั้นปัจจัยที่สำคัญ คือ การมีผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณธรรมและจริยธรรม พฤติกรรมด้านจริยธรรมในการบริหารจัดการ คือ พฤติกรรมที่ไม่ใช่เพียงแต่ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น แต่ยังต้องเป็นพฤติกรรมที่ถูกต้องภายในกรอบคุณธรรมและจริยธรรมที่บุคคลในสังคมโดยทั่วไปยอมรับได้ นอกจากนี้คุณธรรมและจริยธรรมนั้นเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะสร้างศรัทธาซึ่งเป็นแรงจูงใจให้เกิดความสามัคคีร่วมมือกันปฏิบัติงานเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกันได้ ทำให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดความเชื่อถือและเชื่อมั่นในตัวผู้บริหาร (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2560: 41)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จึงมีนโยบายในการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมตามนโยบาย เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง มีจิตสาธารณะและมุ่งมั่นพัฒนาองค์กรแบบมีส่วนร่วม โดยมีการบริหารจัดการองค์กรตามหลักคุณธรรม องค์กรคุณธรรมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ส่งเสริม สนับสนุนให้สมาชิกในองค์กรยึดมั่นคุณธรรมเป็นฐานในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติงานและมีส่วนร่วม จึงตระหนักในการนำคุณธรรมหลักขององค์กรในเรื่อง “สามัคคี รับผิดชอบ ประหยัด” สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 นโยบายรัฐบาลข้อที่ 10 การส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินธรรมาภิบาล กำหนดให้ปลูกฝังค่านิยมคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกในการรักศักดิ์ศรีของความเป็นข้าราชการและความซื่อสัตย์สุจริต ควบคู่กับการบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายข้างต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จึงได้ประกาศเจตนารมณ์ในการบริหารงานราชการตามกฎหมายด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใสและยึดหลักธรรมาภิบาล เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับบุคลากรในองค์กร โดยตามประกาศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 มีกลุ่มสหวิทยาเขตจำนวน 10 กลุ่ม โดยสหวิทยาเขตบางมูลนากจัดอยู่ในสหวิทยาเขตที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียน 8 แห่ง ดังนี้ โรงเรียนพิบูลธรรมเวทวิทยา โรงเรียนโพธิธรรมสุวัฒน์ โรงเรียนท่าเสาพิทยาคม โรงเรียนห้วยยาวพิทยาคม โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม โรงเรียนวังตะกูราษฎร์อุทิศ โรงเรียนโพธิ์ไทรงามวิทยา และโรงเรียนแหลมวังวิทยา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41, 2563)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษา ความคิดเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิสูงสุดทางการศึกษาวิทยฐานะ และประสบการณ์การทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จำนวน 8 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 314 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2563)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูในกลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จำนวน 167 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie And Morgan และการเลือกตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามขนาดโรงเรียน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ตามกรอบมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2562) ประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้

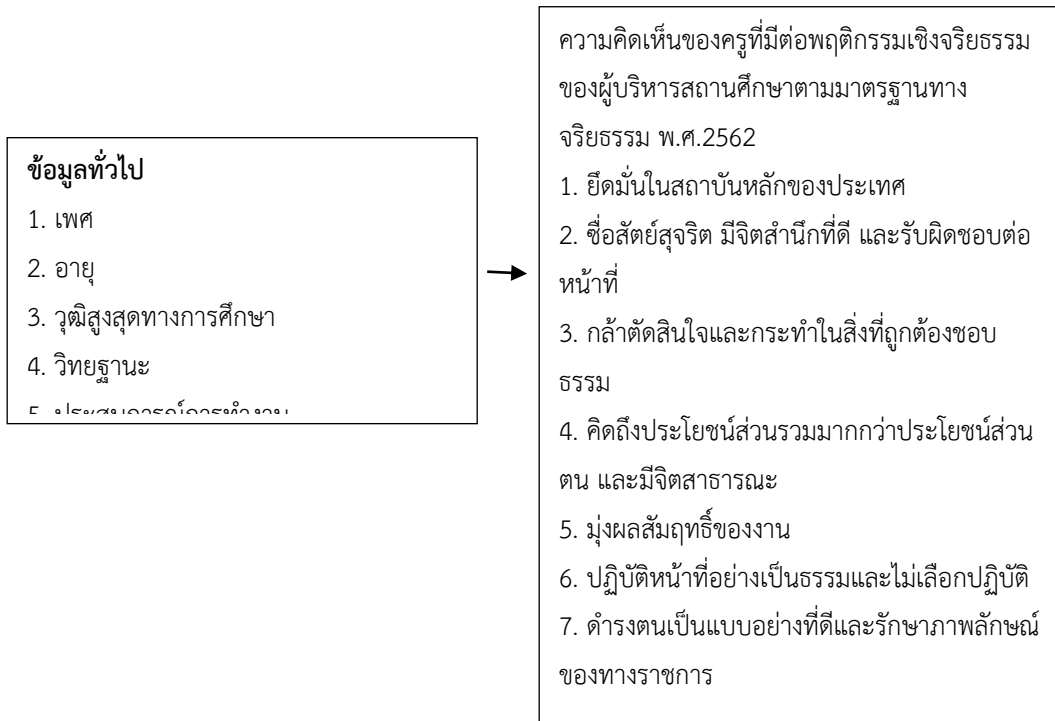
1. ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ
2. ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่
3. กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม
4. คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ
5. มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน
6. ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ
7. ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิสูงสุดทางการศึกษา วิทยฐานะ และประสบการณ์การทำงาน ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ.2562 ดังนี้

1. ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ
2. ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่
3. กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม
4. คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ
5. มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน
6. ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ
7. ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) โดยสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จำนวน 40 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรในโรงเรียน

2. ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขออนุญาตไปยังโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จำนวน 167 ชุด ให้กับกลุ่มตัวอย่างและเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าความถี่ 2. ค่าร้อยละ 3. ค่าเฉลี่ย 4. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5. วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว One-way ANOVA

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการศึกษาข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ วุฒิสูงสุดทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและวิทยฐานะ ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 สถานภาพด้านเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 95 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 55.20 สถานภาพอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่อายุ 30-39 ปี จำนวน 85 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 49.40 สถานภาพด้านวุฒิการศึกษา

ของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี จำนวน 98 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 57.00 สถานภาพด้านประสบการณ์ในการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ระหว่าง 6-10 ปี จำนวน 63 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 36.60 และสถานภาพด้านวิทยฐานะของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ จำนวน 54 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 23.30 แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้มีการกำหนดวุฒิการศึกษาขั้นต่ำของครู คือ ระดับปริญญาตรี จึงทำให้ครูส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี ครูส่วนใหญ่ในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก เป็นครูมีวิทยฐานะสูง มีความรู้ความสามารถ ส่วนมากมีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ มีประสบการณ์ในการทำงานสูง

ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 โดยภาพรวม โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังตารางที่ 1 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 แสดงความคิดเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ในภาพรวม

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D	การแปลผล
ด้านยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ	4.15	0.44	มาก
ด้านซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่	4.10	0.53	มาก
ด้านกล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม	3.92	0.60	มาก
ด้านคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ	3.98	0.60	มาก
ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน	4.12	0.55	มาก
ด้านปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ	4.03	0.63	มาก
ด้านดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ	4.28	0.43	มาก
เฉลี่ยรวม	4.08	0.54	มาก

จากตารางที่ 1 ความคิดเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D.= 0.54) และเมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารด้านการดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ มีค่าเฉลี่ยอันดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.28$, S.D.= 0.43) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารด้านการยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.15$, S.D.= 0.44) ส่วนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารด้านการกล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม มีอันดับค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.92$, S.D.= 0.60)

ผลการศึกษา ความคิดเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 เป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ความคิดเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ด้านยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ ครูอาจจะมองว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้อง ส่งเสริม สนับสนุนและพิทักษ์รักษาสถาบันหลักของประเทศ อันได้แก่ การรักษามูลค่าประโยชน์และชื่อเสียงของประเทศชาติ การปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา การเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ร่วมงาน สอดคล้องกับงานวิจัย ของ ชญานิน มุธุสิทธิ์ (2557: 55) กล่าวว่า ชุมชนกับสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและหลักสูตร

แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

1.2 ความคิดเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ด้านซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ ครูอาจจะมองว่าผู้บริหารสถานศึกษา ต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาด้วยความถูกต้องตามกฎหมายและ ตามทำนองคลองธรรม มีจิตสำนึกที่ถูกต้องในการปฏิบัติหน้าที่ โดยมีความสุจริตใจเป็นที่ตั้ง และมีความพร้อมที่จะรับผิดชอบต่อผลของการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีระ รุญเจริญ (2544 ก: 73-74) ได้สรุปลักษณะนักบริหารการศึกษามีอาชีพที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารและจัดการศึกษาตามแนวทางที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ไว้ในรายงานการวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทยว่าควรมีคุณลักษณะเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ยึดระบบคุณธรรมเป็นที่ตั้งมีความโปร่งใส มีความยุติธรรมซื่อสัตย์ ไม่คอร์รัปชัน อดทนอดกลั้น รับผิดชอบ เสียสละ และเป็นคนที่ของสังคม

1.3 ความคิดเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ด้านกล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ ครูอาจจะมองว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ ความกล้าในการตัดสินใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้องชอบธรรม และกล้าแสดงความคิดเห็นหรือคัดค้านในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง สอดคล้องกับแนวคิดของ ทองทิพภา วิริยะพันธุ์ (2546: 127-136) กล่าวว่า ลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพที่ต้องมีจรรยาบรรณและจริยธรรม ควรมีความรับผิดชอบในวิชาชีพและมีจริยธรรมและคุณธรรมสำหรับเป็นกรอบแนวคิดในทางปฏิบัติ ผู้บริหารควรประพฤติและปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามทำนองคลองธรรมเพื่อสร้างศรัทธาโดยยึดมั่นในธรรมะ ไม่ใช้อำนาจหน้าที่ในทางมิชอบ ไม่ละทิ้งอุดมการณ์โดยหวังผลประโยชน์อันมิควรได้

1.4 ความคิดเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ด้านคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ ครูอาจจะมองว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม มีความเสียสละ และมีจิตสาธารณะในการปฏิบัติหน้าที่เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน รวมทั้งไม่กระทำการอันมีลักษณะเป็นการแสวงหาประโยชน์ทับซ้อน สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2556) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม สอดคล้องกับงานวิจัย ของ นิโรธ สมัตตภาพงค์ (2550: 5) ที่กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีพฤติกรรมการบริหารที่จะประสบความสำเร็จทางด้านการจัดการศึกษานั้น ต้องแสดงออกถึงความร่วมมือกับบุคลากร สังคม และชุมชน ให้เกิดการยอมรับ ให้ความร่วมมือ เสียสละและปฏิบัติตาม จะส่งผลให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกชัย กี่สุขพันธุ์ (2538: 19-20) ได้กล่าวถึงผู้บริหารในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในปัจจุบัน ควรมีคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหาร สามารถที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติ เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาใช้เป็นแบบอย่าง ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่การงานแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองไม่ว่าจะเป็นทางตรงและทางอ้อม

1.5 ความคิดเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ ครูอาจจะมองว่าผู้บริหารสถานศึกษา ต้องปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงเป้าหมาย ประโยชน์ และความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรของหน่วยงาน ด้วยการมุ่งถึงความเป็นเลิศของงาน สอดคล้องกับงานวิจัย ศักดิ์ดีดา แดงเงิน (2555: 2-3) กล่าวว่า การบริหารงานแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ จัดเป็นเทคนิควิธีการบริหารจัดการองค์กรสมัยใหม่ที่ผู้บริหารนำไปประยุกต์เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิธีคิดและวิธีการบริหารงานในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ เพราะเป็นการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นผลการปฏิบัติการเพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด และนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินงานของทั้งองค์กรทั้งระบบที่ทุกคนมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลสูงสุด

1.6 ความคิดเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ด้านปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ ครูอาจจะมองว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความเป็นผู้นำ ที่ต้องดำเนินกิจกรรมหรือการตัดสินใจต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาด้วยความเที่ยงธรรม ปราศจากอคติ และไม่เลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mowbray, D., (2009) กล่าวว่าคุณลักษณะที่สำคัญของผู้นำเชิงจริยธรรมว่า ผู้บริหารต้องมีความเคารพในกฎและระเบียบให้กับตนเองและผู้อื่น เพราะความเป็นผู้มีวินัย คือการเป็นผู้มีหลักการ

ไม่ลำเอียงหรือ อคติ มีความเที่ยงธรรม มีเหตุและผล มีความรับผิดชอบต่อนตนเองและผู้อื่น ทำทุกอย่างด้วยความแน่วแน่ มีทิศทาง การทำงานที่ชัดเจน

1.7 ความคิดเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ด้านดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ ครูอาจจะมองว่าผู้บริหารสถานศึกษา ดำรงตนเป็นข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ดี โดยน้อมนำพระบรมราโชวาท หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักการสอนทางศาสนา จรรยาวิชาชีพ มาใช้ในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติหน้าที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงศธร โทธิแก้ว (2560) ได้ศึกษาลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพพบว่าคุณลักษณะส่วนบุคคลและบทบาทในการบริหารจัดการศึกษามีความสำคัญมากที่สุดจากนั้นเข้าสู่การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนโดยเริ่มจากการวิเคราะห์เอกสารและการระดมสมองเพื่อศึกษาประเด็นปัญหาและความต้องการของครูนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาแล้วนำมาวางแผนขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่นิยมในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และทักษะที่ดีขึ้น

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิสถิตทางการศึกษา วิทยฐานะ และประสบการณ์การทำงาน ในภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการแสดงออกถึงการมีคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีในการบริหารงาน ยึดถือตามหลักวิชาการและระเบียบวินัยของทางราชการในการปฏิบัติกับบุคลากรทุกคน ทำให้ครูเกิดการยอมรับนับถือ เกิดขวัญและกำลังใจ และมีความมั่นคงในการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 มีนโยบายในการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมและมีแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจน รวมทั้งปัจจุบันข้อจำกัดด้านเทคโนโลยีน้อยลงและมีความเจริญก้าวหน้า จึงทำให้บุคลากรสามารถเข้าถึงข้อมูลความรู้ต่างๆได้ทุกคนเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับข้อบังคับคุรุสภา (2556) ที่กล่าวถึงจรรยาบรรณของวิชาชีพ ที่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องประพฤติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งกาย วาจา และจิตใจ และต้องดำเนินความสะอาดแก่ทุกคนด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 สรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งปฏิบัติงานในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 95 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 56.9 สถานภาพอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่อยู่อายุ 30-39 ปี จำนวน 85 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 50.90 สถานภาพด้านวุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี จำนวน 98 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 58.70 สถานภาพด้านประสบการณ์ในการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ระหว่าง 6-10 ปี จำนวน 63 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 37.70 และสถานภาพด้านวิทยฐานะของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ จำนวน 54 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 32.30

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรม เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ ด้านยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ด้านซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่ ด้านปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ ด้านคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ ด้านกล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม

การเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิสถิตทางการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และวิทยฐานะ โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

จากผลที่ได้จากการวิจัย ความคิดเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ดังนี้

1. ผู้บริหารต้องมีความยุติธรรม ละความลำเอียง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่เกิดความโปร่งใส ในการบริหารสถานศึกษา
2. ผู้บริหารต้องระมัดระวังการใช้ความคิดเห็นส่วนตัวหรือความคิดเห็นที่มาจากกลุ่มคนจำนวนหนึ่งในการตัดสินใจเพื่อกระทำการใดๆ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของผู้ได้บังคับบัญชา แม้ว่ากลุ่มคนเหล่านั้นจะมีอำนาจโดยชอบธรรมที่จะกระทำการได้
3. ผู้บริหารจะต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทางจริยธรรม ส่งเสริมให้บุคลากรมีความซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย มีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน
4. ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการบริหารทรัพยากรบุคคล เงิน วัสดุ ครุภัณฑ์และอาคารสถานที่เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด
5. ผู้บริหารจะต้องวางแผนส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมกิจกรรมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน
6. ผู้บริหารจะต้องให้การแนะนำช่วยเหลือครูในการแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น ดูแลสวัสดิการและบริการต่างๆ ตามความเหมาะสมให้กำลังใจและสนับสนุนครูให้เจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน
7. ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานอยู่เสมอ
8. ผู้บริหารจะต้องสนับสนุนการใช้สื่อการเรียนการสอนการใช้เทคนิคและวิธีการใหม่ๆ ทางการศึกษาควรลดภาระงานในหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบมากเกินไปเพื่อให้ครูได้ทำงานอย่างเต็มที่ตามความหมายงานตามความรู้ ความสามารถของแต่ละบุคคล

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านกล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม ของครูในกลุ่มสหวิทยาเขตบางมูลนาก เพื่อนำข้อมูลใช้ในการวางแผนและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จได้เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งในการให้ข้อคิดข้อเสนอแนะตลอดจนคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ของการค้นคว้าอิสระตั้งแต่ต้นจนจบด้วยความห่วงใยอาทรจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ นันทะไชย ประธานกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ และรองศาสตราจารย์ ดร.อังคณา นิยมมาภา กรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

ชยานิน มุศิทธิ. 2557. วิธีการแก้ปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาของข้าราชการครูสังกัดเขตพื้นที่

การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ทองทิพภา วิริยะพันธุ์. 2549. มนุษย์สัมพันธ์กับการบริหาร. กรุงเทพฯ : ดวงกมลสมัย.

ธีระ รุญเจริญ. 2554. การบริหารเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : เอลโล่การพิมพ์.

นิโรธ สมัตตภาพงค์. 2550. ปัจจัยพฤติกรรมการบริหารที่ส่งผลต่อวิถีทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการ

ประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

พงศธรโพธิแก้ว. 2560. ลักษณะผู้บริหารมืออาชีพตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียนอำเภอเมืองจังหวัดพะเยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่.

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ 2560. คุณธรรม จริยธรรมสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ. มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ศักดิ์ดา แดงเงิน. 2555. การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนคติของครูในสำนักงาน

เขตภาษีเจริญ สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต การศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41. 2563. คุณธรรมหลักของกลุ่มนโยบายและแผน.นโยบายและแผน.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2562. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12. กรุงเทพฯ.

สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2556. ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556. กรุงเทพฯ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2562. มาตรฐานทางจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ. กรุงเทพฯ

เอกชัย กี่สุขพันธ์. 2538. การบริหารทักษะและการปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุภาพใจ.

Mowbray, D. 2009. The MAS Code for Ethical Leadership.